

وزیر خارجه ایتالیا اولین مقام اروپایی بود که پس از توافق ژنو به ایران آمد. اظهار نظر خانم اما بونینو درباره رقابت در اروپا بر سر ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

هرچند هنر دولتمردان باید بهره‌گیری از فرصت‌ها باشد و در این زمینه نیز با توجه به میزان عطش و تمایل کشورهای اروپایی برای فعالیت، سرمایه‌گذاری و تعاملات را فنی باید سطح مشارکت‌ها و تعاملات را با آنها تعیین کرد ولی در عین حال باید ظرفیت هریک از کشورها را جداگانه مورد تجزیه و تحلیل قرارداد فرصت‌های اقتصادی ایران این امکان را فراهم نموده است که هر کس توان سرمایه‌گذاری و امکان مشارکت در پروژه‌های صنعتی و اقتصادی را در این بازار پررونق داشته باشد بستر و زمینه برای او مهیا است منتها با توجه به تقسیم کاری که بین کشورهای اروپایی از گذشته صورت گرفته هر یک از اعضای اتحادیه اروپا در حوزه‌های تخصصی ویژه‌ای فعالیت می‌کنند که ارزش افزوده بیشتری برای آنها دارد مثلا نقشی که فرانسه می‌تواند در صنعت خودروسازی ایران ایفا کند دیگر کشورها حتی انگلیس نیز نمیتواند چه رسد به اسپانیا و نروژ. یا مثلا آلمانی‌ها بیشتر تمایل دارند که در صنایع سنگین و ایجاد نیرو اها سرمایه‌گذاری کنند در حالی که شرکت‌های نفتی انگلیسی همیشه به دنبال سرمایه‌گذاری در عرصه انرژی هستند. به هر حال باید به هر کشوری که فراخور حال و ظرفیت‌ها و امکانات و حوزه‌های تخصصی پیش بینی شده برای او میدان عمل را برای کار و سرمایه‌گذاری و انتقال فناوری مهیا ساخت. البته مجموعه این کشورها نقش مکمل را در گستره فعالیت‌های اقتصادی و صنعتی و انتقال دانش فنی ایفا می‌کنند. مسئولان و برنامه‌ریزان کشورمان نیز با درک این واقعیت‌ها باید زمینه جذب کشورهای اروپایی را فراهم آورند و در عین حال از رقابت حاصله بین دول اروپایی برای ورود به بازار ایران و بهره‌گیری از فرصت‌های اقتصادی نهایت استفاده را ببرند.

تعامل با تک‌تک کشورهای اروپایی به جای تعامل با اتحادیه به عنوان یک مجموعه واحد چه فرصت‌هایی را پیش روی دیپلماتی ایران قرار خواهد داد؟

باید پذیرفت که اتحادیه اروپا امروزه به عنوان یک بازیگر تراز اول در عرصه بین‌المللی دارای هویت مستقل است. البته این درست است که اتحادیه اروپا تحت نفوذ ۳ کشور قدرتمند عضو این اتحادیه یعنی آلمان، انگلیس و فرانسه قرار دارد. اما این بدان معنی نیست که سایر کشورها و یا خود اتحادیه هیچ هویتی ندارند. از این رو می‌توان پذیرفت که گرچه اتحادیه در فرآیند گذار قرار دارد و ممکن است اعضا دارای اختلافاتی در حوزه‌های مختلف باشند ولی واقعیت امر این است که اتحادیه در موضوع ایران توانسته است به عنوان یک بازیگر متحد و موثر عمل کند و در برابر ایران تقریباً با وحدت نظر برخورد کرده است. اکنون نیز در سایه توافقنامه ژنو با همین رویه با ایران رو به رو شده است. به عبارتی مواضع کشورهای اروپایی در جهت ارتقاء سطح رابطه با ایران با اندک تفاوتی یکسان به نظر می‌رسد. در عین حال که دستگاه سیاست خارجی و امنیتی مشترک اروپا خط مشی و راه کارهای معامله یا مقابله با ایران را در یک سطح کلان و واحد تبیین و ترسیم می‌کند و کشورهای عضو اتحادیه نیز ناگزیر از پیروی از آن هستند ولی در عین حال باید پذیرفت که رقابت بین کشورهای اروپایی به ویژه برای ورود هر چه سریعتر و موثرتر به بازارهای اقتصادی و صنعتی ایران یک امر بدیهی و ناشی از سیاست منفعت جویانه کشورهای اروپایی است. هر کدام می‌خواهند سهم بیشتری را از کیک جشن پیروزی حل مشکل پرورده هسته‌ای ایران نصیب خود کنند. این رویکرد به خوبی در آمد و شد مقامات اروپایی به تهران یا در اعلام مواضع و تحلیل‌های مقامات و تحلیل‌گران اروپایی به خوبی قابل مشاهده است لذا دولت مردان ایران لازم است از این ویژگی و رقابت اقتصادی موجود بین اروپایی‌ها برای بردن سهم بیشتر، نهایت بهره‌برداری را از فرصت پیش آمده برای امتیاز گیری ببرند.

با توجه به جاه طلبی‌های سیاسی مسکو و بحران اخیر در روابط اروپا و روسیه بر سر اوکراین آیا ایران می‌تواند از این فرصت برای طرح تکثیر منابع انرژی اروپا بهره‌گیری کند؟

اروپا یک بازار ۴۰۰ میلیونی مصرف کننده انرژی می‌باشد که بخش اعظم آن را باید از خارج وارد کند و بی تردید مسکو یکی از بزرگترین و مهمترین منابع تأمین انرژی اروپا به ویژه در عرصه تأمین گاز به حساب می‌آید. اروپایی‌ها از یاد نخواهند برد که طی چند سال گذشته و در اوج سرمای استخوان سوز اروپا مسکو با قطع شریان‌های گاز به اوکراین خواستار افزایش قیمت‌ها شد و با سوء استفاده از فرصت پیش آمده و در اوج سرما و نیاز مبرم اروپا به گاز برای گرم نگه داشتن خانه‌ها موفق شد به قیمت دلخواه خود دست یابد. اروپایی‌ها از این حادثه آموختند که هر چه سریعتر باید به فکر تنوع سازی منابع تأمین انرژی و به ویژه گاز مورد نیاز خود باشند در همین راستا و با دانش‌گدان منابع انرژی در خاورمیانه و شمال آفریقا نیز مذاکراتی نیز صورت گرفته و طرح‌هایی نیز تدارک دیده شده و در این بین هر چند تحریم‌های اعمال شده از طریق اروپا بر ایران و کاهش سطح روابط مانع از دستیابی به توافقاتی برای تأمین بخشی از انرژی مصرفی اروپا از سوی ایران شده است ولی بی تردید اروپایی‌ها به خوبی واقفند که هم خود ایران یکی از مهمترین کشورهای است که دارای منابع عظیم ذخایر نفتی و گازی است و می‌تواند بخش قابل توجهی از نیاز اروپا را تأمین کند و هم دارای موقعیت بسیار ممتاز برای برقراری و ایجاد راه‌های مواصلاتی بسیار مناسب برای احداث خطوط لوله می‌باشد و هم اینکه با برخورداری از یک موقعیت ژئواستراتژیکی بی نظیر میتواند رابطه با صرفه اقتصاد بین کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز با اروپا برای انتقال انرژی باشد، بنابراین، می‌توان از مواضع مثبت و مناسب اروپا با ایران در پی انعقاد توافقنامه ژنو و ذوب شدن یخ‌های رابطه بین ایران و اروپا و نیز بحران اخیر دامن گیر اوکراین و دلخوری روسیه از مداخله اروپایی‌ها در این موضوع مجموعه شرایط را برای ایفا نقش جایگزینی روسیه از سوی ایران با احتیاط مثبت ارزیابی کرد.